

Nr 3.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken, m. m.

Genom en den 29 december 1949 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 22, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) L a g

om upphävande av 15 kap. 13 och 22 §§ giftermålsbalken.

Härigenom förordnas, att 15 kap. 13¹ och 22 §§ giftermålsbalken skola upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2) L a g

om ändring i 26 § lagen den 1 juli 1898 (nr 64 s. 10) om boskillnad.

Härigenom förordnas, att 26 § andra stycket² lagen den 1 juli 1898 om boskillnad skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för lagförslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

¹ Senaste lydelse se SFS 1946: 822.

² Senaste lydelse se SFS 1946: 823.

I propositionen föreslås avskaffande av de förteckningar över hemskillnads- och boskillnads mål (hemskillnads- och boskillnadsrotlar), vilka nu skola föras vid de allmänna underrätterna.

Enligt giftermålsbalken 15 kap. 13 § skall vid allmän underrätt föras förteckning över alla där anhängiggjorda hemskillnads mål. I förteckningen skola för varje mål antecknas alla sådana åtgärder och av rätten eljest meddelade beslut, som angå boet. Motsvarande förteckning skall enligt 15 kap. 22 § föras över boskillnads mål (boskillnadsärenden). I förteckningen över boskillnads mål skall för varje mål antecknas dagen, då ansökning däri gjordes, så ock alla i målet vidtagna åtgärder och av rätten eljest meddelade beslut. Beträffande äktenskap, å vilkas förmögenhetsförhållanden äldre giftermålsbalken är tillämplig, skall enligt 26 § lagen den 1 juli 1898 om boskillnad motsvarande förteckning föras av konkursdomaren.

I samband med processreformens genomförande har uppkommit fråga huruvida icke nämnda förteckningar, vanligen kallade hemskillnads- och boskillnadsrotlar, skulle kunna avskaffas såsom ej längre erforderliga.

Med anledning härav har inom justitiedepartementet upprättats en promemoria i ämnet, över vilken efter remiss yttranden avgivits av Svea hovrätt, hovrätten över Skåne och Blekinge, hovrätten för Nedre Norrland — som bifogat yttranden av häradshövdingarna i Medelpads västra och Ångermanlands södra domsagor — Stockholms rådhusrätt och statistiska centralbyrån samt av styrelserna för föreningen Sveriges häradshövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare och Sveriges advokatsamfund.

I propositionen anför *föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg*, bland annat följande:

Hemskillnads- och boskillnadsrotlarna ha, som framhållits i promemorian, en dubbel uppgift. De skola dels tjänstgöra som upplysningskällor för tredje man som önskar inhämta upplysningar om makars ekonomiska rättsförhållanden i den mån dessa regleras genom eller i samband med hemskillnad eller boskillnad, dels för domstolarna utgöra ett slags dagböcker över ifrågakvarande mål. I förstnämnda hänseende ha de emellertid, i vart fall sedan äktenskapsregistrets tillkomst, knappast någon som helst betydelse. Sin betydelse som dagböcker över hemskillnads- och boskillnads målen förlorade rotlarna praktiskt taget helt och hållet i och med processreformen, då nya regler för måls bokföring vid domstolarna infördes. Under förarbetena till processreformens genomförande var frågan om hemskillnads- och boskillnadsrotlarna uppe men ansågs då kunna något anstå i avvaktan på praktiska erfarenheter. Eftersom dessa, såsom framgår av promemorian och remissyttrandena, givits vid handen att det ej föreligger behov att bibehålla rotlarna, vill jag tillstyrka att lagförslag nu framläggas att avskaffa dem. Avskaffandet synes böra avse samtliga nu ifrågakvarande rotlar. Att, såsom Svea hovrätt ifrågasatt, bibehålla boskillnadsrotlarna enligt 1898 års lag synes knappast lämpligt.

Lagrådet har lämnat förslagen utan anmärkning.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,
att förevarande proposition, nr 22, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 7 februari 1950.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Olofsson, Lodenius, Lindblom, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Cassel, John Wiktor Jonsson och Englund;

från andra kammaren: herrar Rylander, Olsson i Mellerud, Lindberg, Landgren, Håstad, fröken Öberg och herr Wirtén.
